

ULOGA ODGOJITELJA U KREIRANJU GLAZBENOG KONTEKSTA

Marina Zajčić, odgojitelj savjetnik

Dječji vrtić „Ivanić Grad“, Ivanić Grad

Vrijednost glazbenih sadržaja u razvoju djeteta

Dijete je okruženo zvukovima već u majčinoj utrobi, a još više dolaskom na svijet. Razni zvukovi, šumovi, glasovi postaju dio djetetova života, a iz te zbrke zvukova dijete slušajući počinje razlikovati govor, pjesmu, glazbu. Mnoge situacije u životu djeteta praćene su pjesmom: pjevanje uspavanke maloj bebi uz ljuljanje ritmičkim pokretima, igre prstićima s djetetom u krilu uz ritmički izgovor stihova, pjevanje pjesme na proslavi rođendana, pjevanje u maškarama, samo su neke od njih. Glazba je stalno prisutna, svuda je oko nas. Čujemo je iz televizora, crtića, igrica, mobitela, prati nas u trgovinama... Dijete prima glazbene sadržaje aktivno, kroz pjevanje pjesama i igrajući igre s pjevanjem, ili pasivno, slušajući glazbu iz okoline. **Dijete u predškolskoj dobi nema velik utjecaj na odabir sadržaja koje će slušati te su odrasli odgovorni za izbor i način prezentacije glazbenih sadržaja.** Glazbeni kontekst koji kreiramo za djecu utječe na emocije djeteta, osjećaj sigurnosti, raspoloženje, odnos prema glazbi i zato je važno što će djeca slušati i na koji način utječemo na formiranje glazbenog ukusa djeteta.

Glazba može potaknuti dijete na kretanje, ples, izražavanje scenskom lutkom. Glazba može dočarati slike iz neke zamišljene zemlje, pomoći djetetu da stvori priču, zamisli neviđeno, izmisli vlastitu melodiju, potakne maštu i obogati svoj unutarnji svijet. Glazba potiče u djetetu rad moždanih struktura, utječe na osjećaje i raspoloženje. Glazba može razbuditi, pokrenuti i razigrati dijete, probuditi pozitivne osjećaje, razdraganost, želju za kretanjem, druženjem i bliskošću s prijateljima, ali i umiriti, opustiti i uspavati. Glazba potiče na ponavljanje stihova, ritmički i pravilan izgovor glasova, pamćenje, ritmičke pokrete i koordinaciju cijelog tijela, a sve to utječe pozitivno na cjeloviti razvoj djeteta.

Pozitivan utjecaj glazbenih sadržaja na cjeloviti razvoj djeteta oduvijek je dobro poznat u dječjim vrtićima. Vrtići su mjesta iz kojih dopiru zvuci vesele dječje pjesme, u dvorištima djeca igraju igre s pjevanjem, a brojalice su dobro poznat recept za rješavanje svih

nesuglasica u igri. Nerijetko djeca svoje roditelje i braću uče pjesmama koje su sami naučili u vrtiću.

Je li to i danas tako?

Svjedoci smo nestajanja pjesme i pjevanja iz vrtića. Uloge odgojitelja danas obuhvaćaju širok raspon odgovornosti, a da bi to uspješno odradili odgojitelji trebaju ovladati mnogim vještinama. Počevši od kreiranja materijalnog konteksta, praćenja interesa djeteta, ponude materijala i poticaja te zajedno s djecom traženja odgovora na pitanja koja ih zanimaju do promatranja djece u aktivnostima, sudjelovanje kao suigrač, usmjerivač i poticatelj, zatim planiranje i organiziranje aktivnosti koje vode djecu dalje, uvijek naprijed, u skladu s potrebama, interesima i razvojnim mogućnostima djece... samo su neke od uloga odgojitelja. **U svemu što radi i priprema za djecu odgojitelj je uvijek model kojeg djeca promatraju i odgovoran je za sadržaje koje će djeca u vrtiću doživjeti. Stoga je kreiranje glazbenog konteksta, uz stalni rad na sebi kako bi što bolje prezentirali glazbene sadržaje djeci te ih potaknuli na kreativno izražavanje, uloga koju ne smijemo zanemariti.** Pjesma i pjevanje mogu biti integrirani u svaki dio dana, ne zahtijevaju dirigenta, struju, velike pripreme, instrumente. Dovoljan je odgojitelj koji voli pjevati, ovladao je dovoljnim brojem pjesama, zna pročitati note kako bi naučio nove, a najvažnije od svega je da sam voli glazbu. Pri tome ne treba biti previše kritičan prema svojoj izvedbi pjesme jer od toga je važniji dojam, entuzijazam i veselje koje pjevajući prenosimo na djecu.

Pjesme koje pjevamo u vrtiću opjevale su situacije iz života djeteta. Život je integriran u dječju pjesmu, a pjesma je integrirana u život djeteta. Zato i zaslužuje biti dio dječje svakodnevnice. Mnoge su prilike kada odgojitelj može zapjevati, neplanirano i spontano, vođen situacijom u kojoj se zajedno s djecom našao. Kada za boravka vani dijete ugleda avion i pokaže odgojitelju on može zapjevati pjesmu: "Avion". Kada premeta i odijeva dijete odgojitelj može otpjevati pjesmu: „Daj pokaži“ i pokazivati dijelove tijela djeteta. Uloga odgojitelja kao prezentatora pjesama, suigrača u igrama s pjevanjem, organizatora aktivnosti u kojima se sluša glazba, sviraju brojalice ili zajednički pjeva je neopravdano zanemarena i na taj način su djeca zakinuta za vrijedne aktivnosti koje na više načina djeluju pozitivno na cjeloviti razvoj djeteta.

Uz spoznaje o glazbi do koje dijete dolazi svojim vlastitim iskustvom ono mora doživjeti glazbu i posrednim iskustvom. Posredstvom odgojitelja koji prezentira kvalitetne glazbene sadržaje dijete će iskusiti ljepotu i snagu glazbe putem zajedničkog pjevanja, igranja, plesanja, slušanja kako bi razvilo ljubav i sposobnost za glazbeno izražavanje. Dijete mora čuti pjevanje u živo, od osobe koja se o njemu brine i voli ga, jer tako se produbljuje odnos između odgojitelja i djece pa se i ljubav prema glazbi prenosi. Osobito se to odnosi na djecu jasličke dobi jer dijete se tada emocionalno veže za odgojitelja i pjesmu koju pjeva njegova teta bolje prihvaća i doživljava nego glazbu koja dolazi s cd-a. Poznato nam je iz prakse da djeca odgojitelja koji vole glazbu i puno pjevaju i sama zavole glazbene aktivnosti, a djeca odgojitelja koja ne pjevaju iz raznih razloga ih uglavnom ne vole.

Postaje li pjevanje vještina koja nestaje u vrtićima ili vještina koju posjeduje mali postotak odgojitelja?

Mnogi odgojitelji za sebe misle da ne znaju pjevati ili da nemaju lijep glas i zato ne pjevaju. Mladi odgojitelji kada dolaze u vrtić znaju malo pjesama koje bi mogli pjevati djeci. Za dalji rad odgojiteljima ostaje slušanje glazbe s cd-a, koji su naravno dobrodošli u radu s djecom, ali nije dobro da su jedini izvor pjesme koju dijete čuje).

Što možemo učiniti?

Anketa među odgojiteljima Dječjeg vrtića Ivanić Grad u kojoj odgovaraju na pitanje koje vrste glazbenih aktivnosti organiziraju u svom radu s djecom ukazala je na sve manju prisutnost glazbenih sadržaja u svakodnevnoj praksi, a osobito se to odnosi na područje slušanja klasične glazbe. Mladi odgojitelji za vrijeme stažiranja rijetko biraju glazbene aktivnosti. U periodu od 2007 do 2015 godine u Dječjem vrtiću Ivanić Grad stažiralo je 20 pripravnika. Tokom godine dana povjerenstvo prisustvuje radu pripravnika tri puta. Od 62 uvida u rad pripravnika samo 4 pripreme odnosile su se na glazbene aktivnosti što ukazuje na tendenciju sve manje zastupljenosti glazbenih sadržaja u budućnosti.

Kreiranje cjelokupnog glazbenog konteksta pokazao se kao područje čiju važnost treba osvijestiti i istaknuti.

Svjesni problematike, a polazeći od mišljenja odgojitelja koje su izrazili putem spomenute ankete pristupili smo organiziranju stručnog usavršavanja unutar ustanove gdje smo organizirali radionice s temom iz glazbene kulture kako bi glazbu vratili prije svega odgojiteljima. (Održane su tokom 2015 / 2016 pedagoške godine) Edukacijom odgojitelja, osobito mladih, podigli smo stručnu razinu rada na području glazbenog odgoja, a stručno usavršavanje učinili aktualnim, svrsishodnim i usklađenim s trenutnim potrebama odgojitelja. U svakom vrtiću postoje odgojitelji koji u svom sjećanju čuvaju dobre stare pjesme i voljni su to podijeliti s mladima te tako razmjenom znanja vratiti glazbu u vrtić kako bi se iz dvorišta ponovo čula pjesma djece koja se igraju, pjevaju i jednostavno u pjesmi uživaju.

Literatura:

1. Gospodnetić, H., *Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima 1* Mali profesor, Zagreb (2015)
2. Marić, Lj. i Goran, Lj, *Zapjevajmo radosno* metodički priručnik za odgojitelje, studente, roditelje Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb 2013.